

सैन्य n. = सैन्यि gaṇa चतुर्वर्णादि zu P. 5, 1, 124, Vārtt. 1. *das in-der-Nähe-Sein, Anwesenheit, das Gegenwärtigsein* (von Belebtem und Unbelebtem): रुद्राणाम् MBh. 3, 1840. 5, 3851. नित्यं सैन्यमिह ते भवेत् MBh. 13, 1175. fg. 947. 952. प्रविशन्नेव पत्रच्छं सैन्यं केशवस्य HARIV. 4361. 7113. R. 5, 53, 4. R. 7, 31, 7. RAGH. 7, 3. वदनामलेन्दुसैन्य-तम् MĀLATI. 48, 8. SUÇR. 1, 133, 15. 317, 14. 320, 10. 2, 445, 10. KAP. 1, 165. VARĀH. BṚH. S. 5, 15. WEBER, RĀMAT. UP. 337. 341. KATHĀS. 37, 11. 43, 204. MĀRK. P. 96, 34. RĪĠA-TAR. 1, 291. 3, 175. WILSON, Sol. Works 1, 149. TARKAS. 51. NĪLAK. 215. BHĪG. P. 1, 19, 34. 4, 8, 42. 10, 79, 19. PĀNĀT. 258, 7. COMM. zu TS. PRĀT. 1, 36 u. s. w. **सैन्यी**: प्रतिमागते: RAGH. 17, 36. तत्र भगवान्सैन्यं न विमुञ्चति MĀRK. P. 110, 41. ऽ पान्-
सैन्य 3, 6, 1. स्थानेष्वेतेषु सैन्यमुपगच्छति देवता: so v. a. pfeilen zu er-
scheinen, — sich zu zeigen VARĀH. BṚH. S. 56, 3. **सैन्यं** कुरु सागरे
so v. a. zeige dich MBh. 3, 11020 (S. 570). 13, 954. धर्मो हि सैन्यं कु-
रुते सताम् KATHĀS. 33, 46. अनुजीविता सैन्यमवश्यं कारणीयम् muss
anwesend, gegenwärtig sein HIT. 53, 12. 54, 21. यावत्सैन्यानुग्रहं भु-
वि । गत्वा करामि KATHĀS. 12, 176. मन्त्रैः प्रभावसैन्यं देवानां क्रियते
द्विजैः RĪĠA-TAR. 4, 122. सर्वप्रकृतिसैन्यं कारयित्वा स्ववैष्मनि in sein
Haus berufend MBh. 15, 267. परिकल्पितसैन्या (सरस्वती) काले काले
च बन्दिषु so v. a. erscheinend in RAGH. 4, 6. देवब्राह्मणसैन्ये im Bei-
sein von M. 8, 87. MBh. 1, 5313. **सैन्यपते** नृन् so v. a. an die Stelle
von (gen.) treten KUMĀRAS. 7, 33. **सैन्यं** या sich in die Nähe begeben
von (gen.) R. GORR. 2, 85, 4. सत्सैन्यं व्रजति हि Verz. d. Oxf. H. 16,
a, 19. ञ् Abwesenheit MBh. 3, 610. R. 3, 55, 50. 7, 31, 13. ÇĀK. 28, 13.

सैन्यता (von सैन्य) f. Gegenwärtigkeit HARIV. 9815.

सैन्यपातिका (von सैन्यपात) adj. P. 5, 1, 38, Vārtt. 2. 1) in Eins zu-
samentreffend, in unmittelbarer Verbindung stehend LĪTJ. 4, 8, 16.
GORR. 4, 5, 9. KĪTJ. ÇA. 25, 5, 13. 11, 16. 14, 3. — 2) aus dem Zusammen-
treten der humores entspringend SUÇR. 1, 103, 9. 132, 2. 280, 8. 2, 288,
15. 454, 5. KUMĀRAS. 2, 48. MIT. 224, 8 (संनि० gedr.). कर्मन् die Behand-
lung einer auf diese Weise entstandenen Krankheit Spr. (II) 4706.

सैन्यपातिन् adj. = सैन्यपातिन् zusammenfüllend, zusammentreffend
Comm. zu KĪTJ. ÇA. 1066, 25. Davon **पातिव** n. nom. abstr. KĪTJ. ÇA.
7, 9, 13. 8, 3, 94. 5, 23. 8, 10.

सैन्यपात्य adj. = सैन्यपात्य zu vereinigen, zusammensubringen KĪTJ.
ÇA. 1, 3, 5.

सैन्येशिक adj. = सैन्येशं समवेति P. 4, 4, 43, Schol.

सैन्यासिक (von संन्यास) adj. der der Welt entsagt hat, m. ein Brah-
mane im 4ten Lebensstadium H. 809.

सान्यपुत्र m. N. pr. eines Lehrers Verz. d. Oxf. H. 55, b, 8.

सान्वय (2 स + ऋन्वय) adj. 1) *nebst Nachkommenschaft, nebst seinem Geschlecht* M. 2, 168. 3, 205. Spr. (II) 5548. PĀNĀT. 45, 6. — 2) *zur sel-
ben Familie gehörig, verwandt* M. 8, 198. — 3) *in einer näheren Bezie-
hung zu Jmd stehend* M. 8, 331. — 4) = सकार्य oder कार्यासक्ति
(Comm.) BṚH. P. 3, 5, 49. — Vgl. निरन्वय.

साप् (von 1. सप्) adj. in ऋत्, केत्.

सापक्ष (von सपक्ष oder सपक्षी) adj. 1) *von einem Nebenbuhler oder
einer Nebenbuhlerin kommend*: शपथ AV. 2, 7, 2. — 2) *auf Nebenbuhler*

schaft, auf angeborener Feindschaft beruhend: वै Spr. (II) 6291. —
3) *von einer Nebenfrau stammend* gaṇa शिवादि zu P. 4, 1, 112. 6, 3, 35,
Vārtt. 3, Schol. **धातृ** ein Stiefbruder von Seiten der Mutter R. 3, 53,
30. 54, 2. subst. m. dass. MBh. 3, 17409. 17411.

सापक्षक (wie eben) n. 1) *Nebenbuhlerschaft unter den Frauen des-
selben Mannes (= सपक्षी)* MBh. 1, 8454. — 2) *Feindschaft*: **०कं यत्प्र-
युक्तं मुनेस्ते** MBh. 8, 4228.

सापक्ष्य 1) adj. a) = सापक्ष 2): वै Spr. (II) 7000. — b) = सापक्ष 3):
धातृ R. GORR. 2, 18, 25. BṚHASPATI in DĀJABH. nach ÇKDR. कन्या, पुत्र
KULL. zu M. 9, 198. — 2) m. = सपक्ष Nebenbuhler, Feind RĀMĀNĪTHA
zu AK. 2, 8, 1, 10 nach ÇKDR. — 3) n. a) *das Verhältniss von Stiefge-
schwistern* R. 1, 43, 16. — b) *Nebenbuhlerschaft unter den Frauen des-
selben Mannes* ÇC. 8, 15.

सापक्ष्येय adj. (f. ङ) = सापक्ष 3) KULL. zu M. 9, 198.

1. **सापत्य** (2. स + ऋपत्य) adj. (f. ङा) 1) *Kinder habend* MBh. 3, 2777.
— 2) *nebst Kindern* BṚH. P. 6, 6, 8.

2. **सापत्य** angeblich = सापक्ष d. i. सपक्ष्या: पुत्र: P. 6, 3, 35, Vārtt.
3, Schol.

सापद् (2. स + ऋपद्) adj. in Noth —, im Unglück befindlich Spr.
(II) 6763.

सापदेश und **सापमान** s. u. ऋपदेश und ऋपमान (Nachträge).

सापराध (2. स + ऋप०) adj. (f. ङा) *schuldig, der sich Etwas hat zu
Schulden kommen lassen* KATHĀS. 27, 119. RĪĠA-TAR. 4, 436. PRAB. 17, 6.
7. KULL. zu M. 7, 9.

सापङ्ग (2. स + ऋप०) adj. (f. ङा) 1) *sich verstellend* KATHĀS. 13, 156.
— 2) *versteckt, verhüllt*: उत्प्रेता SĪH. D. 294, 1; vgl. ऋपङ्गवोत्प्रेता 296, 2.

सापाय (2. स + ऋपाय) adj. (f. ङा) 1) *der mit Widerwärtigkeiten zu
kämpfen hat* DAÇAR. 3, 36. — 2) *Gefahr bringend, gefährlich*: पतिन् PĀN-
ĀT. 192, 7. भोग Spr. (II) 2001. **विभूतयः** RĪĠA-TAR. 4, 388.

सापाय्य (2. स + ऋपा०) n. (sc. वास्तु) Bez. eines Hauses mit einer
offenen Gallerie (वीथिका) auf der Hinterrseite VARĀH. BṚH. S. 53, 21
(सापा० Druckfehler).

सापिण्ड n. = सापिण्ड्य DATTAKĀNḌRIKĀ 74, 5. 14.

सापिण्ड m. wohl patron. von सापिण्ड gaṇa ऐषुकार्यादि zu P. 4, 2,
54. **सापिण्डैभक्त** adj. von solchen bewohnt ebend.; vgl. Sāmśk. K. 185, b, 3.

सापिण्ड्य n. *das Verhältniss des Sapiṇḍa* Sāmśk. K. 49, a, 6. fg. DAT-
TAKĀNḌRIKĀ 73, 6. 7. 74, 4. 8. fg. (vgl. KULL. zu M. 5, 60). Verz. d. Oxf.
H. 276, b, 28. **०दीपिका** und **०मीमांसा** Titel zweier Schriften 279, b, 39.

सापेक्ष (2. स + ऋपेक्ष) adj. 1) *Rücksicht nehmend* R. GORR. 2, 16, 40.
पाण्डवेषु MBh. 7, 463. मातुलं प्रति 8, 3933. 12, 57. — 2) *Etwas erfor-
dernd, erheischend, voraussetzend* so v. a. abhängig von (geht im comp.
voran): **वीरसाचिव्यसापेक्षं मन्त्रसाधनमस्ति मे** KATHĀS. 75, 35. SĪH. D.
308, 15. Verz. d. Oxf. H. 162, b, N. 7. 264, a, 23. NĪLAK. 37. SARVADARÇA-
NAS. 11, 5. 19, 4. 5. 47, 10. 62, 3. 79, 2. 80, 15. 104, 4. KUSUM. 22, 15. COMM.
zu TS. PRĀT. 24, 1. Davon nom. abstr. **०ता** f. zu 4, 40. **०व** n. zu 1, 1.
SĪH. D. 124, 2. MUIR, ST. 2, 190. NĪLAK. 38. WEBER, RĀMAT. UP. 343.
Verz. d. Oxf. H. 264, a, 25. SARVADARÇANAS. 62, 13. Schol. zu ĠAIM. 1, 5.
KUSUM. 4, 21. 43, 12.